

Skola och förskola

Senast uppdaterad: 2019-08-26

Skolor och förskolor i Sundsvall

I kommunen finns just nu tillräckligt med förskoleplatser och det råder en tillräcklig balans mellan de geografiska områdena. I de mer centrala delarna av kommunen ligger de flesta bostadsområdena inom 2 km från närmaste grundskola. Några skolor har lite för många elever medan andra har för få elever. Högstadieskolorna är nu något glest lokaliserade så det är längre avstånd till högstadiet.

Inom kommunen är nuvarande förskolor placerade på lämpliga platser, fördelade över flertalet stadsdelar och kommundelar.

Verksamhet

Sundsvalls kommun strävar efter F-9 perspektiv på skolorna och den övre gränsen för antal elever på en sammanhållen skolenhet ligger kring 900-1000 elever.

Om grundskolan är organiserad som en F-9 enhet är det möjligt med högstadiesverksamhet i två klasser per årskurs.

F-9-skolor eftersträvas eftersom det skapar kontinuitet för elever och vårdnadshavare. Det blir också organisatoriska fördelar med tjänsteplanering och lokalförsörjning. Att ha en verksamhet med kontinuitet och förutsägbarhet skapar förtroende mot omgivningen. Det går också bättre att samverka utifrån olika professioner på ett annat sätt i en större verksamhet vilket gynnar både elever, vårdnadshavare och medarbetare.

För förskolor strävar förvaltningen för att bedriva förskola i förskolor på 6-8 avdelningar där det är möjligt.

Styrande principer för skollokaler

Storlek på skolor

För att långsiktigt upprätthålla en god pedagogisk standard och ekonomiskt hållbar drift på såväl fastigheter som på verksamheten så bör elevantalet per enhet inte understiga 175 elever. Skolor som har elevantal som understiger de rekommenderade storlekarna bör regelbundet utvärderas och prövas. För att skolorna ska vara kvar om elevantalet understiger det rekommenderade antalet kommer det att krävas särskilda skäl. Skälen för att skolor kan vara kvar även om inte elevantalet når upp till det rekommenderade elevantalet kan vara något eller några av följande:

- avståndet från ort/by till skola
- att det inte finns lokaler/plats till eleverna på en närbelägen skola

- övergripande styrdokument, som till exempel MRP och landsbygdsprogram.

Inom varje större sammanhållet geografiskt område bör det finnas en flexibel enhet som kan hantera större tillfälliga förändringar av elevantalet i grundskolan.

Storlek på förskolor

Vid nyetableringar av förskolor strävar vi efter att de nya förskolorna planeras för 6-8 avdelningar om det är lämpligt utifrån de geografiska förutsättningarna och verksamhetens behov. Förskolans byggnad utformas med fördel i två plan för att få en mer sammanhållen verksamhet. Där det är möjligt att placeras förskolor gärna i marklutning så att man får en våning i souterräng för att skapa en småskalighet till den större enheten. Där hela förskolan byggs i två plan ska ingångarna till förskolan placeras ifrån varandra där det är möjligt för att möjliggöra en småskalighet. Vid planering av nya förskolor ska de om möjligt läggas i anslutning till närliggande grönområden.

I de centrala delarna av Sundsvall är det önskvärt att förskolorna har minst 4 avdelningar, men begränsningar i storleken på utemiljön och byggrätter kan ibland medföra att antalet avdelningar är färre.

Inom varje större sammanhållet geografisk område bör det finnas en flexibel enhet som kan hantera större tillfälliga förändringar av barnantalet i förskolans verksamhet.

Lagar, regler och normer

Sundsvalls kommun har styrande principer som hänvisar till Boverkets rekommendationer.

Boverket säger att:

”Vid bedömningen av om friytan är tillräckligt stor bör hänsyn tas till både storleken på friytan per barn och till den totala storleken på friytan. Ett rimligt mått på friyta kan vara 40 m² per barn i förskolan och 30 m² per barn i grundskolan.

För förskolor med 6-8 avdelningar blir det 108-144 barn. Det innebär att en förskoletomt som regel behöver vara minst omkring 1 ha. Det går att tillgodoräkna annan friyta utanför förskoletomten som tex parker och skogsområden.”

En F-9 skola behöver en yta på omkring ca 3,5 ha. Detta gäller då skolan ska rymma 900-1000 elever.

Forskning visar att den totala storleken på friytan helst alltid bör överstiga 3000 m² (=0,3 ha). På en gård som är mindre, oavsett antal barn, kan en barngrupp få svårt att utveckla lek och socialt samspel på ett sätt som tillgodoser deras behov (Mårtensson, Boldemann, o.a. 2009).

Kommunala beslut

Det pågår en utredning om skolstrukturen i fem geografiska områden. Utredningen kommer innehålla vilka skolor som behöver utöka eller minska antalet platser. Utredningen beräknas vara klar vid årsskiftet 2019/2020.

Kommunala beslut som påverkar skollokaler finns i ”styrande principer för skollokaler” och i landsbygdsprogrammet.

Skolor och förskolor– trender och jämförelser

Friskolorna erbjuder ett val och kan vara en viktig service för den som väljer att bo i Sundsvalls kommun. I Sundsvall finns relativt många friskolor jämfört med andra kommuner.

Aktuella anspråk och konflikter

Fristående grundskoleverksamhet

Fristående grundskoleverksamhet är en osäkerhetsfaktor och som inte barn- och utbildningsförvaltningen råder över.

Den fristående grundskoleverksamheten fungerar utbildningsmässigt på samma sätt som den kommunala grundskoleverksamheten. Men det är alltid huvudmannen (kommunen) som ansvarar för att alla elever erbjuds utbildning. En friskoleverksamhet kan alltid neka plats, utöka verksamhet (efter ansökan) eller minska verksamhet på ett sätt som inte den kommunala huvudmannen kan göra. Det innebär att de kommunala skolstrukturerna är påverkade av de fristående grundskolorna, men den framtida kommunala skolstrukturen kan inte heller bygga på att de fristående grundskolorna är utformade på samma sätt som nu.

Olika fristående grundskolor påverkar i olika stor utsträckning. Vissa fristående påverkar endast närområdet, andra påverkar i större utsträckning ett större geografiskt område. De friskolor som främst verkar i närområdena är något enklare att planera med/för, men samtidigt får det större effekter/konsekvenser i närområdet om de ändrar sin verksamhet, till exempel lägger ner. De fristående grundskolorna som påverkar ett större geografiskt område eller hela kommunen kan till exempel att elevantalet endast minskar något i varje klass/årskurs och för då med sig att samma kostnader för lokaler och lärare måste delas av färre elever i den kommunala grundskolan. Däremot är det inte säkert att den kommunala skolan kan genomföra förändringar på grund av huvudmannens ansvar.

Kommande bostadsbebyggelse

I Sundsvall planeras det för nya bostäder och bostadsområden på väldigt många olika platser. Det planeras för olika typer av bostäder. Olika bostadstyper och lägenheters storlek för med sig olika prognoser på tillkommande elevantal. Osäkerheten kommer bitvis vara stor, det är

tillslut inte förrän den faktiska bostadsbebyggelsen blir av eller en stund efter det som man ser effekterna av det som planerats eller av vilka som slutligen flyttar till områdena. Av den anledningen är det bra om det finns vissa enheter som är mer flexibla än andra och kan möta eventuella inflyttningsvågar av barn i grundskoleåldern.

Det är bra om det kan ske en jämn tillväxt av bostäder i olika stadsdelar. Detta underlättar att hålla elevantalet jämnare på skolorna.

När vi bygger nytt är det en fördel om förskolan hamnar mellan de befintliga bostäderna och de nya. Då är det lättare att bygga förskolan i rätt tid och att den kan fungera för både nya och befintliga bostäder.

Det kan uppstå problem om det byggs men bara byggs ett fåtal fler bostäder. Särskilt om skolan är fullbelagd och det inte tillkommer så mycket elever att det är rimligt att bygga ut skolan. En annan situation kan vara om en klass har nått övre gränsen för elevantal men det inte tillkommer tillräckligt med elever för att skapa två klasser.

Små skolor utan möjlighet att bygga ut ger låg flexibilitet vilket är en nackdel i planeringen.

Landsbygd

Utifrån landsbygdsprogrammet är tydligt att det ska återfinnas F-5 (F-6) verksamhet samt högstadium i vissa av kommunens uttalade serviceorter.